

PROJEKT & KULTUR

nr. 150 ----- februar 2022

issn. 0901-8824

GENVEJ TIL UDVIKLING

www.gtu.dk

Skovvej 24, 9510 Arden. Tlf.: 42 17 09 97. gtu_sekr@hotmail.com
Medlem af Den Internationale Emmaus-Bevægelse

emmaus

INTERNATIONAL

PROVOKATØRER FOR FORANDRING

Velkommen til Projekt & Kultur nr. 150!

Projekt & Kultur udgives af Genvej til Udvikling (GtU), tlf.nr. 42 17 09 97
gtu_sekr@hotmail.com - www.gtu.dk
 Kontingenter, abonnementsbetalinger og bidrag sendes til reg.nr. 9806, kontonr. 2071578634.

Hvor intet andet angives, er teksten af Jørgen Olsen. **Indlæg til Projekt og Kultur nr. 151** skal aftales på gtu_sekr@hotmail.com. Bladet skal udkomme i maj 2022.

Dette blad er trykt på Godsbanen i Aarhus i 77 eks. Redaktionen opfordrer til eftertryk med kildeangivelse. Signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis foreningens holdninger.

Dette nummer indeholder:

- 3: Møder og udstillinger ---
mediemarkering.
- 4 - 5: **Hammershus Fairtrade**
- af Morten Ledskov.
- 6 - 7: **Gør det muligt for kvinder at udvikle politik for alle!**
- af Emmaus International
- oversat af Naja Egede Kristensen.
- 8 - 9: **En ramme for det sunde liv --- en langvarig kamp**
- af Benoît Naveau
- oversat af Patricia Langvad Jensen.
- 10 - 11: **Emmaus i Belgien**
- af Emmaus Europa
- oversat af Tina Jonstrup Larsen.
- 12 - 13: **Emmaus i Polen**
- af Emmaus Europa
- oversat af Sara Grund Sørensen.
- 14 - 16: **Emmaus i Frankrig**
- af Emmaus Europa
- oversat af Patricia Langvad Jensen.

Billedet på forsiden er taget af Jacob Crawford og forestiller Weavers day i Bolgatanga, som Hammershus Fairtrade har indført sammen med sin producent. Hundreder af kurveflettere er samlet, og årets priser og lønninger bliver offentliggjort.

Billedet på bagsiden er taget af Emmaüs Roya hos Emmaüs Roya, beliggende længst mod sydøst i Frankrig. Læs artiklen side 14-15-16!

Hermed en stor tak til alle, som har sendt kontingenter, abonnementer og bidrag siden sidst! Vi er for tiden 125 medlemmer. Hvis der er vedhæftet en seddel med kontooplysninger, har du ikke betalt for i år.

Husk at læse www.gtu.dk – her opdateres www.gtu.dk/Nyheder.htm og www.gtu.dk/Kalender.htm ganske ofte.

Elektronisk version

Medlemmer og abonnenter har ret til at modtage Projekt & Kultur i papirformat; men alle er også velkomne til at oplyse os en mailadresse og få den elektroniske farveversion.

Nr. 149 i farver

Vi skynder os at fortælle, at det var et engangsfænomen, at Projekt & Kultur nr. 149 udkom i farver. Det skyldtes en misforståelse, som vi ikke havde andel i, og derfor kom vi ikke til at betale ekstra. Normalt er farvetryk dyrere end sort-hvidt. Men alle kan se alle numre i farver på www.gtu.dk/tidsskriftet_projekt_og_kultur.htm - helt fra og med nr. 91, maj 2007.

Pakkeforsendelse

Pakke med briller til Syn for Sagen i Afrika blev sendt den 13. januar 2022, 90 par briller emballeret af børnetøj - jf. http://gtu.dk/syn_for_sagen_i_afrika.pdf
 Tak til Røde Kors i Arden for at donere hovedparten af brillerne!

Forvarsler

Genvej til Udviklings generalforsamling vil vi i år forsøge at afholde søndag den 12. juni i Gistrup ved Aalborg. Den egentlige indkaldelse følger i maj-nummeret, nr. 151, af Projekt & Kultur.

Om coronaen vil, deltager vi i dagene 26. - 29. maj i marked på Tangkrogen i Aarhus.

Om coronaen vil, deltager vi i den 11. juni i Couleur Café på Sankt Hans Torv i København.

Genvej til Udviklings stand i Kulturhuset i Arden den 28. november
(foto: Pia Knudsen)

Elektronisk generalforsamling i Emmaus International

blev gennemført den 30. november og 1.-2. december. Patrick Athen, Benin, blev genvalgt som formand.

På grund af coronaen er det i skrivende stund usikkert, hvornår der afholdes en fysisk generalforsamling.

Møder og udstillinger

Krystalnatten og foredrag om migration

Den 9. november var Birgitte Juul Nielsen og Jørgen Olsen i Aalborg – først for at deltage i et event (arr. Amnesty International) ved den jødiske kirkegård i anledning af Krystalnatten og dernæst for at lytte til et foredrag om migration (arr. FN-forbundet i Nordjylland).

Bazar Skelund

Genvej til Udvikling deltog den 20. november og solgte for 331 kr.

I begyndelsen af december meddelte Bazar Skelund, at man igen vil holde lukket nogle måneder. Så der er minimum aflyst i december, januar og februar.

Julemarked på Møllestien i Aarhus

Lørdag den 27. november deltog vi på Møllestien og solgte for 3.302 kr.

Tak til de medvirkende Inge Torkild-Hansen, Maria Cecilia Castro-Becker, Birgitte Juul Nielsen, Jens Elgaard Madsen og Jørgen Olsen.

Julemarked i Kulturhuset i Arden

Søndag den 28. november deltog vi i julemarked i Kulturhuset i Arden og solgte for 752 kr.

Flot julesalg ved Marianne Dithmer

Marianne har solgt til venner og familie samt på arbejdspladsen, Social- og Sundhedsuddannelsescenteret Brøndby, Herlev, Gladsaxe (SOSUH). Igen i år havde Marianne et super salg på SOSUH. Vi takker mange gange for støtten, som skolens medarbejdere og elever troligt har ydet de sidste 7 år hver jul. Marianne solgte denne gang for 3.495 kr. – imponerende især i en Corona-tid!

Mediemarkeringer

Vi udretter sammen overskriften på et blogindlæg, som Jørgen Olsen fik offentliggjort på Globalnyt den 6. december.

[Vi udretter sammen | Globalnyt](#)

Hammershus Fairtrade

- af Morten Ledskov, grundlægger og ejer
- fodnote af Jørgen Olsen.

Siden vi startede virksomheden Hammershus Fairtrade for godt 20 år siden, har det været vores erklærede mål at reducere fattigdom i afrikanske lande ved at skabe arbejdspladser på gode betingelser. I dag designer, udvikler, producerer og importerer vi varer fra 8 forskellige afrikanske lande og beskæftiger samlet set 7 – 800 mennesker - de fleste tider af året på fuld tid. I 2021 modtog vi 14 containere fra Afrika – primært med vores egne produkter, men også varer fra 30-40 andre europæiske virksomheder og NGO'er, der producerer i og importerer fra Afrika. Som vores eksterne transportkunder modtager, transporterer og leverer vi deres varer i pt i 7 forskellige lande i Europa.

Vi sælger vores produkter engros til godt 400 butikker, primært i Danmark og Sverige, men også mange andre europæiske lande. Vi har agenter der repræsenterer Hammershus Fairtrade i Sverige og Tyskland.

Udviklingen på det afrikanske kontinent

Inden for de næste ca. 30 år fordobles Afrikas befolkning. Med andre ord: Der kommer mere end en milliard flere mennesker til. Stort set hele verdens befolkningstilvækst vil finde sted i Afrika i de kommende år, mens de fleste afrikanske lande ikke har en tilsvarende økonomisk vækst, og tværtimod i de seneste 2 år under pandemien har oplevet et fald i deres BNP. Samtidig er Afrikas andel af den samlede verdenshandlen droppet til nu under 1 %. Det er skræmmende perspektiver der kalder på international, politisk handling.

Men mens vi har al fokus rettet mod klima og den nødvendige grønne omstilling, også når det gælder kampagner om og implementering af FN's verdensmål, så er der tilsyneladende ikke den store attention på hvad der sker i Afrika. Upåagtet at verdensmål 1 og 2 netop drejer sig om afskaffelse af fattigdom og sult.

Beskæftigelse

Hvis vi et øjeblik vender blikket væk fra den traditionelle og nødvendige udviklingshjælp, som vi alle kender på godt og ondt, så kalder situation i afrikanske lande først og fremmest på økonomisk vækst, massive investeringer, øget eksport og handel med omverdenen, og dermed skabelse af millioner af

arbejdspladser. Det private erhvervsliv må nødvendigvis spille en langt større rolle end vi hidtil har set. Det gælder alle typer af virksomheder og sektorer, avanceret teknologi såvel som lavteknologiske interventioner, som den bredere og uuddannede / ikke alfabetiserede og meget store andel af Afrikas befolkning kan få aktiv del i, og tjene penge på.

Håndværk, interiør og brugskunst

Udviklingsarbejde er som udgangspunkt komplekst og kræver både den nødvendige faglige indsigt og forståelse af den kulturelle, sociale og historiske sammenhæng, som er aktuel i den givne situation. Men nogle frugter hænger lavere end andre, og i de afrikanske lande er der millioner af gode håndværkere, ofte i fag med en lang nedarvet tradition for at tilvirke bestemte produkter, hvor materialer og ressourcer er tilgængelige i et givet lokalområde. Det være sig strå, træ, læder, metaller, keramik, glas, etc., som bruges til fremstilling af brugskunst- og interiørprodukter. En stor del af produkterne sælges kun i områder, hvor der kommer udenlandske turister eller udstationerede, og det begrænser selvsagt mulighederne for at skabe beskæftigelse.

Det internationale marked for denne type produkter er meget stort, og der er et uudnyttet potentiale for millioner af arbejdspladser, forudsat man kommer ind i en eksportøkonomi. Den indenlandske efterspørgsel er som regel uinteressant.

Det gælder ikke mindst de meget fattige lande i Sahel området, der i de senere år har været plaget af terrorisme og senest også corona.

Håndværkere i Burkina Faso

I Burkina Faso arbejder vi sammen med en række kunsthåndværkere og har sammen med dem videreudviklet på gode og salgbare produkter. Et stort antal tuareger (*nomadefolk fra Sahara*) er flygtninge fra krigen i Mali og lever i dag i lejre i det nordøstlige Burkina. Det er lykkedes for nogle at etablere sig i hovedstaden Ouagadougou, som Abou Aboubacrine og hans familie fra Timbuktu.

I de sidste 5 år har vi arbejdet sammen med ham om produktion af det fine tuareg-læderhåndværk, der med mindre tilpasninger i designet har vist sig at være meget salgbart på det europæiske marked.

Producent af lædervarer Abou Aboubacrine,
fotograferet hos Svalerne i København
(foto: Jacob Crawford)

I dag sælger vi i tusindvis af læderæsker i Danmark, Sverige og Tyskland, og det meste af året beskæftiger Abou nu op til 20 tuareg-håndværkere.¹

Et andet eksempel er det fine, traditionelle messinghåndværk, som vi samarbejder med kunsthåndværkeren Patrice Balma om. Når vi har store ordrer hos ham, beskæftiger han op til 30-40 medarbejdere på sit værksted i Ouagadougou. Derudover får vi produceret andre metal-, træ- og tekstilvarer i Burkina Faso, og har i mange år haft 2 ansatte, koordinatore og praktikere omkring handel og transport i Ouagadougou.

Flettede kurve og andre produkter fra Ghana

I det fattige, nordlige Ghana beskæftiger vi i samarbejde med en lokal producent og virksomhed 500 til 600 kurveflettere. De arbejder for os i tørtiden, og i den ca. 3 måneder lange regntid er de aktive småbønder uden tid til deres håndværk.

Vi har i samarbejde med lokale producenter i næsten 20 år designet og kvalitetsudviklet på kurveprodukter, herunder også i en periode med støtte fra DANIDA's tidligere privatsektor-program, B2B.

I det sydlige Ghana køber vi i mindre grad glas-, træ- og tekstilprodukter.

Senegal og Zimbabwe

Nogle af de nyeste varer i vores produkt-portefølje er metal- og stenprodukter fra Zimbabwe. Vi har indgået et samarbejde med den danskejede virksomhed *Huset ved Havet* i hovedstaden Harare, om produkter, transport og distribution fra vores lager i Fredericia.

Tilsvarende har vi i 2021 indgået et samarbejde med den dansk-senegalesiske virksomhed *A Deal with Care*, om udvikling, produktion og transport.

Begge virksomheder producerer og sælger produkter af meget høj kvalitet og med et stort potentiale på de europæiske markeder.

Både *Huset ved Havet* og *A Deal with Care* er som Hammershus Fairtrade medlemmer af Fair Trade Danmark.

Fair Trade

Som medlemmer af Fair Trade Danmark har vi forpligtet os til løbende at følge op på (*monitorere*) vores arbejde og de betingelser vi tilbyder vores samarbejdspartnere.

Udgangspunktet er det frie marked og den prisdannelse, der følger af udbud-efterspørgselsmekanismer. Prisdannelsen i mange afrikanske lande er stærkt præget af for store udbud af stort set alt, hvad der kan sælges, da for mange forsøger at ernære sig ved småhandel. Det gælder i mange tilfælde også fødevarer - det samme gælder i allerhøjeste grad håndværksprodukterne, når de bliver handlet på det åbne marked.

Vi har i mange år fulgt kurvefletterne i provinshovedstaden Bolgatanga, Nordghana. Normalen er at man fletter kurveprodukter, og en gang om ugen hvor det lokale kurvemarked er åbent, forsøger man at afsætte sine produkter. Der er opkøbere, der køber ind til eksport; men udbuddet er alt for stort - med det resultat at kurvefletterne oplever kun at kunne tjene nogle få kroner på en hel uges arbejde.

Hammershus Fairtrade – og andre Fair Trade producenter – betaler en langt højere og samme fastsatte løn for et givet produkt, gældende for et år af gangen. Fair Trade indbefatter også ordentlige arbejdsvilkår, produktion under hensyntagen til miljøet og støtte til forbedrede forhold for producenterne. Vi har med stor glæde støttet mange forskellige tiltag for at forbedre vores producenters arbejds- og generelle livsvilkår, herunder også haft mange på studie- og foredragsbesøg i Danmark, Sverige og Tyskland.

Links:

www.hammershusfairtrade.dk
www.facebook.com/hammershusfairtrade
www.instagram.com/hammershusfairtrade
<https://housebythesea.dk>
<https://www.adealwithcare.dk>
<https://fairtradedanmark.dk>

¹ Genvej til Udvikling forhandler disse læderæsker, foruden nogle af kurvene fra Bolgatanga, som omtales senere i

artiklen. Se vores katalog gtu.dk/blandede_u-landhandel_2018.pdf

Josephine Ouédraogo
(foto: Emmaus International)

Gør det muligt for kvinder at udvikle politik for alle!

- oversat af Naja Egede Kristensen fra
« Permettre aux femmes d'élaborer les politiques
publiques » | Emmaüs International
(ourvoicesmatter.international)

Sociolog Joséphine Ouedraogo har været minister to gange i sit land, Burkina Faso, som hun nu er ambassadør for i Rom. Hun gennemgår fremskridtene og udfordringerne for en retfærdig udvikling mellem kvinder og mænd i Afrika.

De har nået et højt politisk embede. Har De været udsat for vanskeligheder, fordi De er kvinde?

I min karriere har jeg haft to oplevelser som minister under usædvanlige omstændigheder. Den første under revolutionen ledet af Thomas Sankara, hvor jeg tjente som minister for familieudvikling og national solidaritet fra 1984 til 1987.

Præsidenten var meget engageret i kvinders frigørelse, og fem kvinder kom ind i regeringen – for områderne økonomi, miljø, kultur, social indsats og sundhed - mod normalt én. Og jeg blev kaldt ind for anden gang i november 2014 som justitsminister i overgangsregeringen, der fulgte efter, at præsident Blaise Compaoré var blevet væltet.

Perioden var meget intens med en kontekst, der var præget af konstant social uro. Jeg har ikke oplevet nogen særlig macho-adfærd eller diskrimination under disse to ekstraordinære nationsopbyggende oplevelser: "I krigstid har du ikke tid til at slå din kone," siger et mooré-ordsprog*.

På den anden side har jeg i andre funktioner, især på internationalt plan, set fælder sat op for kvinder. For at fremprovokere fejltagelser nægtes vi den støtte, vi kunne gøre krav på, og information holdes skjult for os. Nogle kolleger føler sig ydmyget, fordi deres vejleder er en kvinde. Der er sjældent tale om åbne kampe, men snarere modstand, ulydighed og ligegyldighed.

Hvilke fremskridt har De set i styrkelsen af kvinder i de afrikanske lande, som De kender?

Selvfølgelig er de kendte barrierer ikke forsvundet – ulige adgang til uddannelse, træning, beskæftigelse, vedvarende pres fra traditioner så som tidlige ægteskaber og andre tvangsægteskaber, patriarkalsk og religiøst formynderskab mv. Det er dog vigtigt at fremhæve fremgangen. Kvinder indtager i stigende grad parlamentariske pladser i Rwanda (61 %), Sydafrika (46 %), Senegal (41 %) og Etiopien (38 %) og en tredjedel af regeringsposterne i Burkina Faso.

Globaliseringen har brudt samfundsmæssige og økonomiske lænker og givet muligheder for arbejdsstyrken. Vi ser kvindelige analfabeter, der tager flyet for at gøre forretninger i Kina eller USA, og kvindelige videnskabsfolk rekrutteres internationalt.

Kvinder er mindre begrænset til den hjemlige sfære og viser deres evner på arbejdsmarkedet.

Der har været et stærkere afrikansk civilsamfund i de sidste femogtyve år, og kvinder er meget involveret i sociale kampe.

Men modstykkerne til disse åbninger er grusomme. Privatiseringen, der er blevet påtvunget socialpolitik, uddannelser, sundhed osv. skaber uligheder. Ydelserne bliver endnu mindre tilgængelige for de fattige. Globalt stiger utrygheden på alle niveauer, og fattige kvinder lider dobbelt af konsekvenserne: Vold, migration, udnyttelse, menneskehandel - fordi der til disse klassiske problemer, især for kvinder, også tilføjes følgerne af en global opløsning af afrikanske samfund, som har mistet deres interne sociale sikkerhedsnet.

Hvilke prioriteringer mener De er politisk nødvendige for at sikre bedre adgang for kvinder til det økonomiske og politiske liv?

Jeg mener, at målet med politik er at opnå en retfærdig udvikling, der sigter mod at opfylde grundlæggende rettigheder for alle, mænd og kvinder. Ingen regering kan opnå dette ved at udelukke en del af befolkningen fra beslutningsmekanismer på alle niveauer.

Og ethvert system med udelukkelse rammer kvinder og piger først i endnu højere grad end mænd. Det er derfor nødvendigt at frigøre kvinders stemmer og tillade deres deltagelse i alle samfundets aktivitetsområder. De skal kunne udtrykke sig fuldt ud, især i udformningen af politik. Det gjorde vi i 1985 ved at samle 5.000 kvinder fra alle Burkina Fasos provinser for at definere retningslinjerne for en familielov, som afskaffede de traditionelle regler om arv, ægteskabsalder, polygami, børnerettigheder osv. Hvis kvinder var mere involverede, ville mange af de problemer, der påvirker dem, såsom landhusholdningers adgang til rent vand, energi og teknologi, være blevet løst for længe siden.

* Mooré er et gur-sprog [Gur -sprog - abcdef.wiki](http://gur-sprog-abcdef.wiki), der tales i Burkina Faso af mossi, et folk, der udgør lidt over halvdelen af befolkningen i landet (ca. 10 mio.)

Transport af indsamlet affald – lokalbefolkningen lægger det meste af det i containeren til højre
(foto: Benoît Naveau)

En ramme for det sunde liv... en langvarig kamp

- af Benoît Naveau
- oversat af Patricia Langvad Jensen fra <https://www.autreterre.org/focus-partenaire-ceas-burkina/>
- fodnoter af Jørgen Olsen.

På et tidspunkt hvor en stor del af menneskeheden er optaget af COVID-19-pandemien, fortjener vores aktive partnerorganisationers arbejde med sanitet og affaldshåndtering at blive bragt frem i lyset.

CEAS-Burkina¹ støtter affaldshåndtering i 7 byer i Burkina Faso i samarbejde med AJSFB = Association Jeunesse Sans Frontière du Burkina.²

¹ CEAS = Centre Ecologique Albert Schweitzer = Økologisk Center Albert Schweitzer, burkinsk organisation stiftet i 2009, og som virker for forskning, uddannelse og rådgivning med henblik på udvikling

For disse samarbejdspartnere af Autre Terre er sanitetsudfordringen første prioritet. Allerede ved meddelelsen om pandemiens ankomst skred CEAS til handling.

De uddelte hygiejnemateriale inden for alle aktive dele af affaldsindsamlingen i deres 7 indsatskommuner.³

www.ceas-burkina.org – CEAS blev oprindeligt stiftet i Schweiz i 1982.

Albert Schweitzer - Wikipedia

² Ungdomsorganisation uden Grænser, Burkina Faso.

³ Courcy, Yako, Kaya, Ouagadougou, Saaba og Kombissiri i det centrale Burkina Faso samt Pô nær grænsen til Ghana. – Det er også i Saaba, man finder Kologh Naba Forside | Kologh Naba (kologh-naba.org), som GtU køber håndværksprodukter fra, jf. vores katalog [blandede_u-landhandel_2018.pdf](#) (gtu.dk)

Kvinder sorterer det indsamlede affald - det som kan komposteres, videresælges til økologisk dyrkning. Så meget som muligt søges genanvendt; men sandet bliver omhyggeligt rensset af. Billedet er taget hos Caritas i Senegal, endnu en partnerorganisation for Autre Terre; men aktiviteten er nøjagtig den samme hos AJSFB / CEAS
(foto: Benoît Naveau)

En særlig grundig oplysning har fundet sted blandt affaldsindsamlingspersonalet.

I Burkina Faso understreger COVID-19 blot det samlede sanitetssystems mangel på midler. Medicinske masker og håndsprit rækker ikke, når man hverken har adgang til vand af god kvalitet eller toiletter, eller når afløb ikke kanaliseres, og affald ikke udtømmes effektivt.

En enorm udfordring

Ud over den påtrængende nødvendighed af den sundhedsmæssige krise er den egentlige udfordring at iværksætte et sanitetssystem. Det er den udfordring, CEAS-Burkina har arbejdet med i 10 år.

Takket være tilpasset udstyr og mobilisering af alle, samarbejder organisationen med lokale organisationer og kommunale myndigheder for at

skabe rammerne for et sundt liv for mere end 200.000 mennesker.

Disse rammer for et sundt liv går igennem en bedre organisering af affaldsbranchen og tilpasset udstyr og infrastruktur. Men ligeledes også gennem forandringer i adfærd. Af den grund er lokal forankring essentiel.

Således er hver beboer blevet inviteret til at ændre sine vaner og engagere sig for saniteten i deres kvarter. Skolerne er også en meget vigtig formidler af disse bevidstgørelser.

Når alt kommer til alt forbliver udfordringen enorm. Om det er under den nuværende epidemi, men ligeså i hverdagen, for at opnå at hver og én har adgang til basale tjenester.

Emmaus i Belgien

- af Emmaus Europa.
- oversat af Tina Jonstrup Larsen fra [Emmaüs en Belgique - Emmaüs Europe](http://emmaüs-en-belgique-emmaüs-europe.org) (emmaüs-europe.org)
- fodnoter af Tina Jonstrup Larsen og Jørgen Olsen.

Interview med Julio de la Granja, Belgiens nationale delegerede i Emmaus Europas repræsentantskab.

Vil du fortælle om Emmaus' begyndelse i Belgien?

I Vivegnis, en forstad til Liège, dannede William Wauters og hans venner i 1949 en indsatsgruppe til at yde hjælp til efterkrigstidens fattige. De renoverede slumkvarterer og uddelte kul, mad og tøj. Det blev kimen til det første belgiske Emmaus-samfund, kaldet Emmaüs Brasier.

I 1960 kom den belgiske økonomi på fode igen, hvorved befolkningens hverdagsliv blev forbedret. Emmaus begyndte derefter at hjælpe de lande, som dengang kaldtes for "Den Tredje Verden" og man skabte "Terre"-gruppen¹. Den gennemførte projekter med et økonomisk kald for at forbedre levevilkårene for lokalbefolkningen på en bæredygtig måde.

"Terre"-gruppen meldte sig ud af Emmaus i 1990'erne, men i mellemtiden fortsatte Emmaus-eventyret i Belgien!²

Samfundet i Ghlin blev grundlagt i 1957, lige som Emmaus-Samfundet i Bruxelles. Efter dets leders død og efter anmodning fra Abbé Pierre overtog foreningen "La Poudrière" tøjlerne i Bruxelles-samfundet i 1975 og tilsluttede sig bevægelsen. I 1960'erne udviklede der sig også to andre samfund i Charleroi: ³ Marchienne-au-Pont og Lodelinsart. Sidstnævnte lukkede i 2018.

I dag er der tre Emmaus-grupper i Belgien: Marchienne-au-Pont (Charleroi), Ghlin (Mons) og

La Poudrière
(foto: La Poudrière)

La Poudrière med sine tre filialer (*Bruxelles, Péruwelz og Rummen-gården*). Der er således 4 salgssteder og mere end 140 aktive i landet.

Hvilke forskellige aktiviteter og aktioner udfører Emmaus i Belgien?

I Belgien er de tre Emmaus-grupper alle samfund i traditionel forstand. I alt bor og arbejder 60 af de aktive der. Vi udfører Emmaus' klassiske aktiviteter som indsamling, reparation, sortering og videresalg af genstande. Tilsammen samler de 3 foreninger omkring 1.000 tons møbler, tøj m.v. om året, hvoraf 70 % sættes i omløb igen i de fire salgssteder.

La Poudrière samfundet har siden 1964 også haft en vigtig aktivitet på gården i Rummen i den flamske region. Her avles frugt, grøntsager, grise, får og høns. I dag høster og producerer vi hvert år 50 tons æbler, 5.000 flasker æblejuice samt pærer og blommer. Alt bliver solgt i vore butikker i Bruxelles og Péruwelz.

I de sidste tre år har vi også udviklet en aktivitet omkring cykler i Bruxelles. Vi har et værksted til reparation og salg af cykler, der er åbent for offentligheden 5 dage om ugen. De fleste af cyklerne afhentes af samfundet fra de kommunale lossepladser og repareres derefter før videresalg.

¹ Terre: Jorden (på fransk)

² Det vil føre for vidt at forklare, hvorfor Terre ikke er medlem af Emmaus i dag; men det er svært at få øje på de helt store ideologiske forskelle, og som det fremgår af indeværende artikel og en lang række

artikler gennem årene i Projekt & Kultur, er der stadig ganske meget kontakt og samarbejde.

³ Charleroi: den største by i Vallonien i det sydlige Belgien.

I Ghlin er man bekymret over de økologiske virkninger og de betydelige omkostninger, der er forbundet med bortskaffelse af affald, og har også søgt innovative løsninger så som genanvendelse af regnvand, isolering og senest installation af solpaneler.

Et innovativt projekt opstod med oprettelsen af Holy-Wood, indledt af et engageret kollektiv, der var ivrig efter at skabe værdi af brugt træ og møbler via samarbejde med et tømrværksted, oprettelse af øko-design-møbler og et lager af økologiske produkter.

Ud over de aktiviteter, der udføres lokalt, er der blevet afholdt flere store møder i Emmaus-Bevægelsen i Belgien. For eksempel Emmaus Internationals generalforsamling i Namur i 1984 og regionalforsamlingen for Emmaus Europa i Bruxelles i 2009. Disse generalforsamlinger repræsenterer store øjeblikke af møder, refleksion og beslutningstagning i bevægelsens liv.

Hvilke aktuelle udfordringer står de belgiske grupper overfor?

Vores 3 samfund er mere end 60 år gamle og ledes af ledere, der har været involveret i bevægelsen i mange år. Vi tager ofte imod mennesker uden dokumenter, fordi der er mange sociale ydelser fra staten og kommunerne for de belgiske statsborgere. Mennesker uden papirer forlader ofte samfundet, når deres situation er blevet legaliseret, mere end de investerer i Emmaus som et livsprojekt.

Det bliver derfor et vendepunkt for de tre samfund at sikre en arvefølge i forvaltningen af foreningerne. Dette tager allerede form dels gennem professionaliseringen af visse stillinger (f.eks. chauffører, administrative jobs) og dels gennem partnerskaber med andre organisationer.

Det drejer sig om:

- ✚ Modtagelsescentret L'Ilôt⁴, som samarbejder med Marchienne-au-Pont i forvaltningen af lokalsamfundet.
- ✚ Kunstnerforeningen La Compilothèque⁵, som har et partnerskab med Bruxelles-samfundet.

De lejer en del af vores lokaler og hjælper os med forskellige aktiviteter.

- ✚ Naturparken på Scheldes Sletter, en grænse-overskridende miljøforening i Belgien og Frankrig, som bor i lokaler i Péruwelz, og som hjælper os med skov- og frugtplantagen på vores grund i Péruwelz.
- ✚ Terre-gruppen, som køber overskydende tøj, der er indsamlet i Péruwelz.

Generelt er det vigtigt at overføre visse værdier som donation, udveksling og broderskab, hvilke er storslået repræsenteret i freskomaleriet "L'entraide"⁶ af Thierry Coppée (som er forfatter til tegneserierne "Les Blagues de Toto"), skabt i anledning af 60-årsdagen for samfundet i Ghlin.

I 13 år har la Poudrière-samfundet været vært for sommerleje i Péruwelz, der normalt modtager omkring 10 unge mennesker i løbet af de første femten dage af august. Vi har også i La Poudrière unge fra den belgiske civiltjeneste⁷ i forløb på 6 måneder. Alle disse initiativer bidrager derfor til at indlede den omtalte arvefølge.

Hvordan har I haft det med Covid-19, og hvordan tilpasser I jer situationen?

I løbet af 2020 og delvist i 2021 var vi nødt til at stoppe indsamlinger i bestemte tidsrum. Butikkerne blev halvt eller helt åbnet i overensstemmelse med de foranstaltninger, som den belgiske regering har indført. Under nedlukningen stoppede vi derfor vores eksterne arbejde og udvidede det interne arbejde, såsom rengøring af vores butikker, havebrug og fokus på miljøet. På trods af vanskelighederne er båndene mellem os blevet styrket. På det økonomiske plan har vi mistet penge, men vores udgifter er også faldet.

Da salget blev genoptaget, kom vores kunder regelmæssigt, hvilket gjorde det muligt for os at have gode indtægter igen. I dag er butikkerne åbne, og aktiviteten er genoptaget som normalt. Især i Ghlin er det blevet mere kompliceret at afhente ting i private hjem, hvilket ikke altid er muligt af hensyn til den nødvendige sociale afstand; men generelt er situationen i samfundene trods alt god.

⁴ Åndehul, fristed.

⁵ Ordet findes ikke i Gyldendals røde ordbøger – compiler oversættes ved compilere, sammenstykke.

⁶ Gensidig hjælp.

⁷ Må formodes at være alternativ til militærtjeneste, som det også kendes i Danmark.

Udsnit af loppemarkedet i Emmaus Kraków
(foto: Emmaus Kraków)

Emmaus i Polen

- af Emmaus Europa
- oversat af Sara Grund Sørensen fra [Emmaus in Poland - Emmaus Europe](http://emmaus-in-poland-emmaus-europe.org) (emmaus-europe.org)
- fodnoter af Jørgen Olsen.

Interview med Grzegorz Hajduk, Polens nationale delegerede i Emmaus Europas repræsentantskab.

Kan du fortælle os hvordan Emmaus begyndte i Polen?

Det begyndte, da grundlæggerne af samfundene i Lublin og Nowy Sącz kom i forbindelse med repræsentanter fra Emmaus International og takket være støtte fra franske samfund og Emmaus-Samfundet i Köln.

Emmaus Lublin blev grundlagt i 1995. I 1999 blev et samfund stiftet i Nowy Sącz som i 2003 grundlagde et nyt samfund i Kraków – Nowa Huta. En enkelt organisation, Emmaus Brat Albert, styrer nu disse to steder.

Emmaus Brat Albert¹ begyndte at følge Emmaus' ånd i 1999. Med hjælp fra mange Emmaus-samfund på tværs af Europa har vi lavet en stor udvidelse og moderniseret bygningen, hvor Emmaus-samfundet blev grundlagt.

Vi opførte også en bygning og en gård i Krakow. Nu om dage arbejder vi sammen for at opnå mere værdige og ærlige liv, for at bygge et mere retfærdigt samfund, og for at hjælpe dem som oplever fattigdom og udstødelse.

¹ Brat Albert (1845 – 1916) var en legendarisk skikkelse inden for Polens katolske kirke jf. [St. Albert Chmielowski - Saints & Angels - Catholic Online](http://St.AlbertChmielowski-Saints&Angels-CatholicOnline). Det er

naturligvis ikke – hverken i Polen eller andre steder – nogen betingelse for at arbejde i Emmaus, at man bekender sig til en bestemt religion.

Endnu et samfund blev grundlagt i 2007 i Rzeszów. Efter finansielle problemer relateret til konstruktionen af et nyt hus i de seneste år, bevæger projektet sig nu fremad med hjælp fra vores Emmaus-venner.

Hvilke aktiviteter gennemfører Emmaus i Polen?

Emmaus-samfundene i Polen fokuserer på at samle og sælge genbrugsvarer, som er Emmaus' traditionelle aktivitet. Vi har også tømrer/snedker-værksteder samt køkkenhaver, hvor nogle af medlemmerne af samfundene arbejder.

I Lublin bliver en italiensk-tyrkisk restaurant styret af Emmaus-samfundet og har plads til op til 75 kunder. Under corona-nedlukningen var dette naturligvis ikke muligt; men de tilpassede sig situationen ved at tilbyde take-away-service. I Lublin styrer de også De styrer også et større møbelprojekt i samarbejde med de lokale myndigheder.

Alle vores Emmaus-samfund er blevet skabt af mennesker² som tidligere har været hjemløse. I dag er der 16 beboere i Rzeszow, 34 i Brat Albert og 25 i Lublin. Overordnet set er 100-120 mennesker involveret i Emmaus i Polen, idet vi også enkelte ansatte og en del frivillige. Ud over vores Emmaus-samfund har vi også herberger for hjemløse, især i Brat Albert.³

Hvordan har tingene været siden sundhedskrisen, og hvordan har I tilpasset jer situationen?

Vi troede, det ville blive værre; men på grund af det administrative kaos og de selvmodsigende retningslinjer, var det muligt for os at fortsætte med at sælge i vores butikker. Nogle af vores grupper udviklede derudover online butikker, hvilket skabte en ny mulighed for at bibeholde vores aktiviteter. Pandemien gik uden om vores samfund. Nu er alle medlemmerne vaccinerede, og vi er mere optimistiske i forhold til fremtiden!

Hvilke udfordringer møder grupper i jeres land (nu og før krisen)?

Den største udfordring er at bibeholde vores samfund og fortsætte vores samarbejde mellem dem. Pandemien har i høj grad begrænset vores direkte kontakt mellem medlemmer af grupperne; men vi prøver på at mødes så ofte som muligt.

Vi er ikke særligt rige samfund; derfor har vi problemer med at opretholde vores finansielle likviditet, og vi arbejder konstant på at sikre den bedste fremtid overhovedet muligt for medlemmerne af vores samfund.

Kan du tilføje nogle ord omkring den politiske situation i landet?

Den politiske situation i vores land er ikke særlig stabil. De højreorienterede populistiske, som har siddet på magten i 6 år, har ført os til at have det højeste niveau af inflation i 30 år. Der er hårdknuder i forhold til ind- og udlandspolitik, mens korruption og nepotisme blomstrer. Men fordi de lagde penge i de rette lommer, nyder de stadig stor popularitet, og det er svært at forudse resultatet af det næste valg.

Indflydelsen fra den katolske kirke ift. magt og lovgivning er stigende – i særdeleshed når det gælder moralske anliggender og uddannelse.

Nationalistiske og fremmedfjendtlige ideer er flammende op, og der er blevet igangsat en kampagne imod LGBT-personer.

Kaotiske ændringer i loven truer os med at blive ekskluderet fra den Europæiske Union. Vores medlemskab af NATO bliver mere og mere fiktivt for hver dag, der går, og der er adskillige tegn på, at vores land bliver skubbet i armene på Rusland.

² Den engelske tekst bruger ordet "companions" og den franske "compagnes" (kvinder) og "compagnons" (mænd) = samlevende arbejdsfæller.

³ Må formodes at være beregnet for mennesker, der har brug for akut husly, men ikke ønsker at bo og arbejde i samfundene.

Loppemarkedet i Emmaus-Samfundet i Ivry, sydøstlig forstad til Paris
(foto: Nathalie Bardou / Hans Lucas)

Emmaus i Frankrig

- af Emmaus Europa
- oversat af Patricia Langvad Jensen fra <https://emmaus-europe.org/emmaus-en-france/>
- fodnoter af Jørgen Olsen.

Interview med Annick Berthier, afgående national delegeret for Frankrig i Emmaus Europas repræsentantskab, støttet af den nyvalgte delegerede Pierre-Yves Lenglard.

Kan du fortælle os, med dine egne ord, om begyndelsen for Emmaus i Frankrig?

Ved Emmaus' begyndelse var der kun EN MAND, Abbé Pierre.

En mand, der vidste hvordan man forener en anden mand, så 10, så 100, så tusinde andre mænd og kvinder omkring de svageste og mest hjælpeløses sag.

For dem som vil vide mere: I kan finde historien om begyndelsen af bevægelsen på Emmaus Internationals hjemmeside.¹

Hvilke forskellige aktiviteter og indsatser varetager Emmaus i Frankrig?

I tal består Emmaus i Frankrig af 240 medlemsgrupper i Emmaus Europa og 480 salgssteder. Nogle grupper har flere salgssteder, op til 4. For at få en idé af Emmaus Frankrigs omfang tæller vi 6,893 kvinder og mænd, som bor og arbejder sammen i Emmaus-samfund²

¹ News (emmaus-international.org) – som det gælder for alt skriftligt materiale vedr. Emmaus International, kan man skifte mellem fransk, engelsk og spansk.

² På fransk compagnes (kvinder, som udgør 18 pct. af beboerne i de franske Emmaus-samfund) og compagnons = samlevende arbejdsfæller. Det er inden for Emmaus langt mere udbredt i Sydeuropa sammenlignet med Nordeuropa, at man bor og arbejder sammen.

Dertil 13.000 frivillige uden hvilke Emmaus ikke ville fungere!³

I 2020 indsamlede man 288.000 ton varer, et tal der er steget med 42 % på 10 år. Ud af disse 288.000 ton bliver 45% genbrugt, 50% genanvendt,⁴ og kun 5% ender som affald.

Aktiviteterne har virkelig udviklet sig i 72 år! Emmaus begyndte med oprettelse af Emmaus-samfund = bofællesskaber.⁵ De blev udviklet i tal, kapacitet og kvalitet. I dag tæller vi 120 Emmaus-samfund i Frankrig!

I de senere år har vi også observeret nye aktiviteter, som solidarisk handel, etablering af økologiske arealer, gartnerier, osv. Ved siden af Emmaus-samfundene er andre slags Emmaus-grupper ligeledes blevet udviklet.

En bredere vifte af økonomisk aktivitet har mere og mere fundet indpas i det franske Emmaus-landskab. Flere og flere nye eksperimenter ser dagens lys, nogle på forsøgsbasis, og særligt dem, der angår adgang til nye teknologier og/eller beskyttelse af miljøet, lige rettigheder eller fortsat beskyttelse af de svageste.

Den historiske mobilisering om adgang til boliger og social handling fylder fortsat en del.⁶ Vi beskæftiger os især med fortalervirksomhed og adgang til boliger, som foranlediget af Abbé Pierre Fonden⁷ i Frankrig og i udlandet, for eksempel aktionen for anstændige boliger for alle sociale grupper, foruden nødhjælper, som organisationen Emmaüs Solidarité i Paris står for. Aktiviteterne, der udføres af Emmaus-grupperne i Frankrig, er meget mangfoldige og kan fortsat spejle sig i hinanden. Nye grupper med nye ideer fortsætter med at se dagens lys. Det er svært at være udtømmende, Emmaus er altid i bevægelse!

³ Dette samlede antal aktive på ca. 20.000 udgør godt halvdelen af det samlede antal aktive i bevægelsen på verdensplan.

⁴ Forstået som materialer, der får nyt liv via en forarbejdning, dvs. papirvarer og metaller mv.

⁵ På fransk *communautés*.

⁶ I de første Emmaus-år efter 1949 var den betydeligste aktivitet at bygge huse til hjemløse.

⁷ En selvstændig Emmaus-organisation Fondation Abbé Pierre.

Hvad står på spil, som de franske Emmaus-grupper konfronteres med i dag?

De franske grupper har oplevet krisen som enhver anden, men med megen slagstyrke. Nedlukningen af salgssteder har fremprovokeret et fald i indtægter, der delvist er blevet kompenseret takket være statshjælp og offentlig solidaritet.

Sundhedskrisen har afsløret den galoperende stigning i fattigdom i Frankrig. Vi tænker navnlig på forsvindingen af "småjobs", særligt for de unge, ophævelsen af tidsbestemte kontrakter, eller den fortsatte forsvinding af illegalt arbejde for især mennesker uden papirer.⁸ Situationen er meget foruroligende.

I økonomiske termer står de franske grupper også i en vigtig og voksende konkurrence på området for genbrug og genanvendelse.⁹ "Second hand" har medvind, nemlig gennem en anden måde at forbruge på, især blandt de unge, og på grund af økonomisk nødvendighed. Salgssider på nettet med second-hand-varer breder sig, de store butikskæder har afdelinger dedikeret til second-hand i deres butikker... Alle disse aktører har en overlegen kommunikationskraft sammenlignet med vores, hvilket tvinger os til fornyelse!

Grupperne og særligt Emmaus-samfundene byder et stort antal immigranter velkomne, der står i en irregulær administrativ situation.¹⁰ Mange bor på gaden eller i midlertidige lejre. Deres ankomst i Emmaus' samfund ændrer disse gruppers profil, da, for størstedelens vedkommende, deres mål ikke er at blive i længere tid som det kunne have været tilfældet tidligere.

Hvordan går det efter Covid-19 og hvordan har I tilpasset jer situationen?

Covid-19 har medført en særlig opmærksomhed på hygiejne og sundhedsanvisninger. Pandemien har medført punktvis nedlukninger, men grupperne har tilpasset sig med seriøsitet og aktiviteten er vel genoptaget i dag!¹¹

⁸ Typisk mennesker fra andre verdensdele, som er kommet ind i Frankrig uden dokumentation for, hvem de er.

⁹ Jf. note 4.

¹⁰ Jf. note 8.

¹¹ Vedr. bagsidebilledet – se side 2!

Afsender: Genvej til Udvikling, Skovvej 24, 9510 Arden.

B

